

5.4.1. Kompetencen til at træffe afgørelse om ransagnings

Som det fremgår af pkt. 5.3.3. ovenfor, foreslår et flertal på fem medlemmer af Strafferetsplejeudvalget, at politiet skal tillægges kompetencen til at træffe beslutning om de *mindre byrdefulde ransagninger* (kategori 2) *hos mistænkte*. Denne kategori omfatter f.eks. haver og bygninger, der ikke kan anses for husrum, herunder bl.a. carporte og åbne skure. Også uaflåste biler eller uaflåste kufferter er omfattet af kategori 2.

Et mindretal på to medlemmer finder derimod, at kompetencen til at træffe afgørelse om sådanne indgreb bør henhøre under retten.

Justitsministeriet kan af de grunde, der er anført af udvalgets flertal, tiltræde, at kompetencen til at træffe beslutning om de mindre byrdefulde ransagninger hos mistænkte henlægges til politiet, jf. lovforslagets § 796, stk. 1.

Udvalget har endvidere foreslået en stramning af reglerne om domstolsprøvelse i de tilfælde, hvor retten efterfølgende skal have forelagt en ransagnings, som er gennemført uden kendelse, fordi øjemedet med ransagningen ellers ville forspildes (*periculum in mora*). Den foreslåede regel omfatter både ransagnings hos mistænkte og ikke mistænkte. Udvalgets forslag indebærer, at retten ved kendelse skal afgøre, om indgrebet kan godkendes, mens der derimod efter de nugældende regler alene skal indgives en beretning til retten, men ikke er fastsat krav om, at der afsiges kendelse om, hvorvidt indgrebet kan godkendes.

I forbindelse med høringen over betænkningen er der peget på, at en sådan godkendelsesordning ikke kan blive effektiv, fordi sagerne i mange tilfælde forelægges på et spinkelt grundlag, som ikke giver mulighed for en nærmere prøvelse. Forslaget vil endvidere medføre, at ansvaret for efterforskningen flyttes fra politiet og anklagemyndigheden til domstolene. Det er derfor foreslået, at den efterfølgende prøvelse begrænses til tvistigheder, som den, ransagningen er foretaget hos, ønsker prøvet af retten.

Justitsministeriet foreslår på den baggrund, at politiets »*periculum in mora*«-indgreb kun skal forelægges for retten, såfremt den, mod hvis husrum, lokaliteter eller genstande ransagningen retter sig, fremsætter anmodning om det, jf. lovforslagets § 796, stk. 3, 2. pkt. Politiet skal i så fald snarest muligt og senest inden 24 timer forelægge sagen for retten. Politiet skal vejlede den pågældende om adgangen til at få spørgsmålet indbragt for retten, jf. lovforslagets § 798, stk. 2, 3. pkt. Retten afgør herefter ved kendelse, om indgrebet kan godkendes.

Herved sikres det, at retterne ikke bliver belastede med sager om godkendelse af ransagninger, hvor den pågældende i virkeligheden ikke har indsigelser mod ransagningen.

Under hensyn til, at rettens efterfølgende prøvelse af »*periculum in mora*«-indgreb således foreslås begrænset til tilfælde, hvor den, som der er ransaget hos, har fremsat anmodning herom, finder Justitsministeriet, at udvalgets forslag om reglen om adgang til at udtale sig over for retten, jf. pkt. 5.3.3. ovenfor, også begrænses til tilfælde, hvor den, som ransagningen er foretaget hos, anmoder om rettens prøvelse, jf. lovforslagets § 796, stk. 4. Det foreslås endvidere, at høring af den, mod hvem indgrebet retter sig, undtages som undlades under betingelser som nævnt i retsplejelovens § 748, stk. 5-6.

5.4.2. Ransagnings uden umiddelbar underretning

I handlingsplanen om bekæmpelse af organiseret kriminalitet og rockerkriminalitet foreslås det, at der gennemføres lovgivning om politiets adgang til hemmelig ransagnings og beslaglæggelse, jf. pkt. 5.2. ovenfor.

Som det fremgår af pkt. 5.3.5., foreslår også et flertal på fem medlemmer af Strafferetsplejeudvalget, at der i retsplejeloven indsættes regler, der regulerer adgangen til at foretage hemmelig ransagnings. Flertallet foreslår, at der fastsættes samme betingelser herfor, som gælder for indgreb i meddelelshemmeligheden i form af »anden aflytning« – typisk rumaflytning. Forslaget indebærer bl.a., at der som udgangspunkt skal være tale om efterforskning af kriminalitet, der har en strafferamme på 6 år eller derover.

Et mindretal i udvalget (to medlemmer) finder derimod, at hemmelig ransagnings bør begrænses til sager, der vedrører forsætlige overtrædelser af straffelovens kapitel 12 (forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed) og kapitel 13 (forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder m.v.).

I forbindelse med en høring i 1993 over et lovforslag om ransagnings samt ved en høring over handlingsplanen om organiseret kriminalitet og rockerkriminalitet i 1995 har kun Advokatrådet udtalt sig imod flertallets udkast til en bestemmelse om hemmelig ransagnings. Advokatrådet har i den forbindelse givet udtryk for, at man – med betænkelighed – kan tilslutte sig mindretallets forslag.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at hemmelig ransagnings i nogle særlige tilfælde kan være af afgørende betydning for efterforskningen af alvorlig kriminalitet.